

הגאון הרב נחום אליעזר רבינוביץ' שליט"א

סיון תשע"ה*

לכבוד

הרב ר' אלישע וולפסון שליט"א

רוב תודות על ששלח לי את הקונטרס הדין בחשיבות המצוה לעלות בטהרה להתפלל
בהר הבית.

כבודו סוקר את כל הצדדים של הנושא, ובצדק עומד על כך שנושא זה צריך להיות
בראש מעייננו מבחינה ציבורית.

יהי רצון שרבים ילכו לאורו, ונזכה במהרה לראות בנחמת ציון, ויתקיים בנו מקרא
שכתוב: "נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים,
והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה'... ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי
מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

הכו"ח למען כבוד ציון ומצפה לראות בנחמתה

נחום אליעזר רבינוביץ'.

* זכינו להיכנס אל כבוד הרב ביום שחרור ירושלים כ"ח באייר ה'תשע"ח ולשוחח עמו בדברי הספר
הזה. בסוף השיחה הרב אמר "אתה עשית עבודה גדולה מאוד", ואמר להוסיף לספר את הברכה שנתן
בעבר לחוברת "לשכנו תדרשו".

בין יום העצמאות ליום ירושלים, תשע"ה

לכבוד

הרב אלישע וולפסון שליט"א

שלום רב,

ראיתי מקצת מן החיבור שכתבת על הר הבית ואכן משבח אני אותך על ההתעסקות המפורטת בנושא החשוב ביותר שלהשלמתו כולנו מייחלים שנזכה לבנין בית המקדש במהרה בימינו. כידוע נראה מדברי רבותינו הראשונים שישנה מחלוקת על בנין ביהמ"ק השלישי האם יבוא בידי שמים כדעת התוספות ורש"י, או שבנייתו ממשיכה להיות מוטלת עלינו כמו שמשמע מדברי הרמב"ם שכותב את הלכות בת הבחירה כדי להורות לנו את ההלכות הנוגעות לבנייה. יחד עם זאת לצערנו אין אנו יכולים להרתם כעת לבנייה, לא רק בגלל המצב המדיני הבינלאומי אלא גם מסיבות פנימיות כיון שאין על כך הסכמה כללית של מוסד כסנהדרין שיש לו סמכות תורנית מרכזית. אף על פי כן יכולים וצריכים אנו להמשיך ולהתכונן על ידי לימוד ההלכות ולקיים בכך את מה שכותב הרמב"ם בתחילת ההלכות שמביא את הפסוק: "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך" ורוצה לומר שרק בהשלמת בנין המקדש יתקיים בנו הפסוק הזה בשלימותו.

באשר לענין של הרעיון לעלות עכשיו להר הבית אני חושב שיש לכבד את העולים שהם תלמידי חכמים מובהקים שמדקדקים בקלה כבחמורה.

אולם אני איני עולה כל זמן שהרבנות הראשית לא החליטה החלטה חדשה, ולגופם של דברים אכן יש טעם בעמדה האוסרת ומונעת עליה המונית שבקלות יכולה להביא את העולים לגלוש לשטחים האסורים גם לדעת המתירים.

לסיום אבקש לחזור ולברך אותך על כתיבת הספר שיש בו באמת ענין רב לכל המצפים לגאולה שלימה בקרוב, אכי"ר.

בברכה נאמנה מירושלים

אריה שטרן

הרב הראשי לירושלים

הרבנות הראשית המועצה הדתית
ע"ה"ק צפת תוכב"א

בס"ד

ניסן תשע"ח

המלצה

"שאלו שלום ירושלים, ישליו אוהביך" [תהילים קכב, ו]

בדור הזה זכינו בחסד ה' לעמוד בשערי ירושלים ואף להיכנס בתוכם, זכינו לחזור לנחלת אבותינו, אבל עדיין לא זכינו לבנין הבית, עדיין לא זכינו להשראת שכינה במלואה ולרפואה שלמה ממכותינו. שמחתי מאוד לראות גליונות הספר **"הר הבית כהלכה"** של הרב אלישע וולפסון הי"ו שעמל להביא את דברי רבותינו דורשי ציון במשך הדורות וסידר את הדברים כיד ה' הטובה עליו וראיתי שהלך בדרך המלך, מאן מלכי רבנן. ובודאי שדורשי ציון ימצאו בו את מבוקשם לדעת את הדעות השונות על מקום עוזנו ותפארתינו.

עט"ר מ"ר אבי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל היה מזכיר תמיד את דברי חז"ל כי כל הצער שהיה בימי דוד המלך לא נגרם אלא בגלל חוסר הדרישה לבית מקדש. ומיילא כל הברכה תבוא בזכות הדרישה לבית ה'. דבר זה רמוז בגמרא במסכת סוכה [מא]. שאומרת: "מנא לן דעבדינן זכר למקדש? א"ר יוחנן דאמר קרא: "כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך ציון היא דורש אין לה" [ירמיהו ל, יז] דורש אין לה, מכלל דבעיא דרישה!"

ועל כן היה הרב זצ"ל שמח כמוצא שלל רב על כל מי שהיה רואהו דורש לבית ה'. אך מחמת החשש שמא יכנסו למקומות אסורים ומסיבות אחרות, הציע וביקש לכוון בית כנסת בהר במקום המותר בדרך נכונה ודבריו הובאו כאן בספר יקר זה.

יה"ר שחפץ המחבר בידו יצלח ויזכה לברך על המוגמר ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה יפוצו מעינותיו חוצה ויזכה לראות נחת מכל יוצאי חלציו ותלמידיו. ומתוך דרישת ציון נזכה כולנו במהרה לגאולה שלמה בבנין הבית יראו עינינו וישמח ליבנו אכ"ר.

בברכת תזכו למצוות,

שמואל אליהו
רב העיר צפת

הרב צפניה דודי שליט"א רב העיר ואב"ד קרית שמונה, וראש ישיבת ההסדר

עברתי על מאמרו החשוב של הרב אלישע וולפסון הרבית כהלכה. הרב אלישע כינס בו מדברי ראשונים ואחרונים על מצווה לעלות אל ההר גם בשעה שהבית חרב ואי אפשר לעלות אליו, בהיותנו טמאי מת האסורים להיכנס לעזרה.

דברי הרמב"ם באגרת השמד ברור דיברו: "וחיוב המצוות אינו תלוי בכיאת המשיח אלא שאנחנו מחויבים להתעסק בתורה ובמצוות ונתשדל להשלים עשייתן"

וכך כתב הנביא ישעיהו כ"ז, יג: "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים" ופירש האלשייך הקדוש במקום: "והשתחוו בהר הקודש - שהוא טרם יבנה בית המקדש שעודנו הר".

ברור שכל העולה להר חייב להיטהר מטומאת קרי ולהקפיד על כל ההנהגות והאיסורים כגון שאסור להשתחוות ע"ג אבנים בהר הבית (כמו שפסק הרב הגאון דב ליאור) כל העולים נזהרים בעלותם מנעילת הסנדל וכל ההלכות הנזכרות בכבוד המקום.

בחיבורו של הרב אלישע וולפסון צוטטו דברי התלמוד בפסחים (פ"ח ע"א) כי אבותינו התפללו בהר הבית לפני שהוקם בו המקדש. בגלל הקדושה ששורה שם מקדם, כך אברהם יצחק ויעקב מתייחסים לעצם קדושתו של הר הבית האלוקים: "אשר יאמר היום בהר ה' יראה".

הרמב"ן קבע מתוך הפסוק 'לשכנו תדרשו ובאת שמה' - ותאמרו איש אל רעהו לכו ונעלה אל הר בית ה' - המצווה לצרף עמנו את אחינו ולהעלות בחבורה מתוך תשוקה וגעגוע להתחדשות העבודה במהרה בימינו.

בפשטות לפני חידוש העבודה נצטוונו למנות מלך שנאמר: 'שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו' ורק אח"כ יתחדשו בנין הבית והקרבת הקרבנות. ומה נאוו

דברי אור החיים הקדוש: "ואם כן, הציווי לבנות הבית נלמד מלשכנו תדרשו ולא מהפסוק ועשו לי מקדש". כלומר שהעיקר הוא לדרוש לעלות שמה.

דברי ר' יהודה הלוי בכוזרי לגבי ארץ ישראל וגאולתה, תקפים לגבי בניין המקדש: "לא נוכל להגיע אליו עד אשר יכספו ישראל לבנינו בתכלית הכוסף".

לפיכך יש לנתק לגמרי מהדיון על העלייה להר: את שאלת הקרבת הקרבנות. כי גורמת לציבור רב, לחשוב שאין בהר קדושה וכוחה של תפילה אלא כשיתחדשו הקרבנות. ואין הדבר נכון! קדושת התפילה בהר אינה תלויה בקרבנות כלל.

דברי האחרונים והקדמונים מוכיחים על גודל המצווה בעצם העלייה להר כדי לשמרו בידנו, גם צריכים העולים לדעת את פרטי הלכות של סדר הכניסה להר והפרידה ממנו שהם מבוארים בהלכה ומצוטטים בחיבורו של הרב וולפסון. כמה חשובה ההדגשה, על המצווה הגדולה לעלות אל ההר כדי לגאול אותו משביו ביד המוסלמים והנוצרים. זוהי מצוות גאולת הארץ שאנו מצווים בה מאז שהגיעה "עת הפקידה - קץ הגלות" של עמנו מן האומות ובואם לארץ. כמו שאמרו חז"ל: "אם ראית קבוצי ישראל מתכנסים וארץ ישראל נותנת פירותיה בשופי - אין לך קץ מגולה מזה". עכשיו שהגיעה עת הפקידה הננו רשאים לעלות בחומה, ומצווים לגאול את כל נחלתנו מיד הגויים.

ככל שירבו העולים בהר, כך אחיזתנו בארץ ובטחוננו בתוכה יגבר. ויפה ציטטת בחיבורך את הדברים ששמעת מאנשי הביטחון שהתפרעות הערבים בירושלים ובארץ כולה, נובעת מחולשת אחיזתנו בהר.

עלינו להביא שלום אל העם היושב בציון. ע"י מורא מקדש נביא שלום לארצנו כולה. נבואה כולנו אל הר ה'. נרומם את דרישת המקדש בכל שדרות העם נשלים שמחתנו בבנין שלם במהרה בימינו.

שלך בידידות

צפניה דרורי

הרב ישראל אריאל שליט"א ראש מכון המקדש

ב"ה כ"ה טבת תשע"ח

כבוד ידידי

הרב אלישע וולפסון שליט"א

השלום והברכה!

ספרו החשוב 'הר הבית כהלכה' הגיעני, ועברתי בין בתריו ופרקיו, והנה לפנינו ספר הסוקר בשיטתיות את מצוות העליה להר הבית לצדדיה השונים. ככל שהמעין מתקדם בפרקי הספר השונים, הוא חש כיצד הספר הבנוי על אדני ההלכה מוסיף חיזוק, עידוד וזירוז לעולים להר בית ה' בימינו. זאת, כדברי חז"ל ב'ספרי' (במדבר פרשת נשא): "אין מחזקין אלא למחזקין ואין מזרזין אלא למזרזין".

עדים אנו כיום להעמקת הדיון סביב מצוות העלייה להר הבית. מחד גיסא הולכת ומתגברת ההכרה בציבור כי חובה מוטלת על כל אדם מישראל לעלות להר בית ה', כמצוות התורה - "לשכנו תדרשו ובאת שמה". מאידך גיסא מתגברים הפחד והאימה בחוגים שונים מן השעה שבה יכשר הדור ותשוב העבודה למקומה. מכאן היציאה באזהרה חוזרת ונשנית לציבור להתרחק ככל האפשר מהר בית ה'.

מול מציאות זו אמר החכם מכל אדם: "גם את זה לעומת זה עשה האלהים", והמשילו חז"ל במדרש קהלת (פרשה ז) את שני הניגודים להולדת יעקב ועשיו: "זה מה שכתוב: 'ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו'". כלומר: השלילה והחיוב נולדו כתאומים, וזאת באופן מכונן, כי מטרת השלילה לעורר את החיוב, ובעקבות השלילה קם ועולה החיוב, וסופו לנצח, כדבר ה' ליעקב: "כי שרית עם אלהים ואנשים ותוכל".

אף לענייננו: זה יובל שנים שלטה ההשקפה כי המצוות שבמקדש לא נאמרו לדורנו, ממילא אין לבני דורנו מה לחפש בהר הבית, והר הבית נעזב וכמעט ונשכח מלב. כיום צומח דור חדש המתעמק בנושא המקדש ולומד את מצוות העלייה להר הבית, ומגיע להכרה כי מצות בניין הבית מחייבת כל דור ודור. אך טבעי הדבר, שעם שיבת עם ישראל לארץ ישראל ולמקדש, קם דור התובע את עלבון ההר ועלבון השכינה, דור התובע את קיום מאתיים המצוות שבמקדש כמאמרן.

אל לנו להבהל ממצייאות בה יש התנגשות בין עמדות שונות בעניין זה. מאבק רוחני מלווה את המקדש בכל הדורות. עדות לכך מחלוקת קורח על משה ואהרון במשכן, כך גם במשכן שילה מתגלה התנהגות שאינה ראויה של בני עלי. בימי בית ראשון מצינו התייחסות מלכים שונים למקדש, כגון, הנסיון של עוזיהו להקטיר קטורת בהיכל. כך גם בימי בית שני, צמחה שיטת הצדוקים בקיום עבודת הכהנים במקדש. אין להתפלא, אפוא, על עמדות מנוגדות בעניין הר הבית והמקדש בימינו.

חכמינו ז"ל עמדו על תופעה זו, וכפי שביטאו זאת בעקבות המעשה שאירע בימי בית שני עם בית גרמו ובית אבטינס - כמובא ביומא לח, א: "של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת... שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים... של הללו [של בית אבטינס] מתמר ועולה כמקל, של הללו מפציע לכאן ולכאן. וכששמעו חכמים בדבר אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו בראו, שנאמר: 'כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה'... וכפלו להן שכרן". ומבואר בראשונים, שחכמי הסנהדרין הגיעו למסקנה, שלמרות שיש במקדש כהנים חומדי ממון שאינם נוהגים כהלכה, אנשים המבקשים כבוד לעצמם וממעטים את כבוד השכינה, כך הוא רצון ה' שלא רק כהנים צדיקים ישמשו במקדש אלא גם אנשים שאינם ראויים ישמשו לפניו, וזה כבודו, ככתוב: "כל פעל ה' למענהו", וכמובא לעיל: "גם את זה לעומת זה עשה האלקים".

נלך, אפוא, אנו בדרכנו וילכו אחרים בדרכם, הדיון והוויכוח רק מחזק את ידי העולים להר והאמת מתבהרת, מתלבנת ומתבררת, כך היא יוצאת לאור וסוף האמת לנצח.

ישר כוחו של כב' הרב על הספר לפרקיו, המבסס את עניין העלייה להר הבית בעזרת מקורות לרוב, בהגיון, בתבונה ובשכל ישר. כך נעלה כולנו במסילה העולה בית אל, וכך נראה כולנו במהרה - כהנים בעבודתם, לויים בדוכנם, וישראל במעמדם במקדש במהרה בימינו אמן.

בברכת מהרה יבנה המקדש

ישראל אריאל
מכון המקדש

כד אייר תשע"ה

הרב אליעזר מלמד שליט"א רב היישוב וראש ישיבת הר ברכה

למדתי את הקונטרס שכתב הרב אלישע וולפסון שליט"א, מפאר גידולי ישיבת ההסדר צפת בראשות קרובנו הרב איל יעקובוביץ שליט"א, על מצוות העלייה להר הבית, ומצאתי כי זכה ללבן ולסכם בשפה ברורה וסברה ישרה את הסוגיה על צדדיה השונים. מתוך כבוד רב למחמירים האוסרים, בירר את סברותיהם והגיע למסקנה שמצד חמש מצוות, מצווה לעלות כיום למקומות המותרים בהר הבית אחר טבילה. גם אני מסכים למסקנתו.

בעבודתו זו, שנובעת מתוך אחריות לברי התורה לאמיתתם על מנת ללמדם לרבים, כדי לשמור ולעשות, ולהרים קרן ישראל ולעורר הכיסופים לגאולת העם והארץ, ממשיך הרב אלישע ללכת בדרכי משפחתו החשובה. אביו הרב אברהם וולפסון שליט"א, מכהן שנים רבות כר"מ בישיבת ברכת משה במעלה אדומים. אמו הרבנית נעמי וולפסון מרבה ללמד בשיעורים ובספרים שכתבה את מצוות שמחת הנישואין. והיא בת הרב משה בוצ'קו זצ"ל, שהמשיך בדרכי אביו הרב ירחמיאל אליהו בוצ'קו זצ"ל, וכיהן במשך עשרות שנים כראש ישיבת 'עץ חיים' במונטרי שבשוויץ, והעמיד תלמידים הרבה, ואף זכה להעלות את ישיבתו לארץ ישראל, לקוראה על שם אביו 'היכל אליהו', ולנוטעה בישוב כוכב יעקב, ולראות את בנו ממשיכו הרב שאול דוד בוצ'קו שליט"א עומד בראשה ומרחיב את גבולה בתלמידים, להגדיל תורת ארץ ישראל ולהאדירה.

לפי טיב החיבור הזה, ניתן להעריך שהרב אלישע שליט"א עוד יזכה להמשיך ללמוד וללמד ולחבר חיבורים חשובים.

בברכה
אליעזר מלמד

ז' ניסן תשע"ח

ועתה שמחתי לראות כי הרחיב את הדברים המבוארים בספר שלם.

אליעזר מלמד

הרב יצחק שילת שליט"א ראש ישיבת 'ברכת משה'

לכבוד הרב אלישע וולפסון הי"ו,

התרשמתי מאוד מקונטרסך הרחב בענין העלייה להר הבית בזמן הזה. הבאת בו שלל מקורות חשובים שאינם ידועים לרבים התומכים בעלייה בטהרה למקומות המותרים. כמו כן, התמודדת בכנות ובצורה עניינית עם טענות המתנגדים, ונתת להן תשובות מספקות. אין לי אלא לאחל שתשוקתך אל מקום מקדשנו, ודבריך הנכוחים, יעוררו רבים למודעות לענין הגדול הזה, ונזכה לראות ארמון על תלו במהרה בימינו.

ברצוני רק להדגיש שלעניות דעתי, שכבר פורסמה בעבר וגם בקונטרסך, מן הנכון והראוי להסתפק לפי שעה בעלייה למקום שבוודאות אינו מקום החיל והעזרות גם ללא הסתמכות על זיהוי מקום המקדש עצמו, דהיינו ללכת רק בצד דרום ובמערב עד שער השלשלת.

בברכה נאמנה,

יצחק שילת

הרב שאול דוד בוצ'קו שליט"א ראש ישיבת 'היכל אליהו'

כוכב יעקב טז שבט תשעח

לכבוד הרב אלישע וולפסון שליט"א,

ראיתי את הספר שאתה עומד לפרסם בעניין עליה להר הבית בזמן הזה.

הנה אני עומד משתומם בפני גודל ההשקעה והעמל להוציא דבר אמת לאמיתו.

טוב עשית להביא דעות המתנגדים לעליה להר, ובמקום להתעלם מדבריהם או לענות בצורה שאינה מכבדת, עיינת בדבריהם וענית לגופו של ענין.

יש שמחה בלב לראות שיותר ויותר תלמידי חכמים מתחברים לרעיון ולמעשה.

ואיסורים וחרמות אינם יכולים למנוע המיית הלב להתקרב כמה שיותר למקום הקודש. בעבודתך הרחבה הנך בודאי תביא עוד תלמידי חכמים להתחבר לאוהבי ההר ולעולים בו במקומות המותרים.

כמוכן שאין לנו לשכוח שכבר היה לנו בית בנוי לתפארת ונחרב בעווננו ובעיקר בגלל המחלוקות ביננו.

על כן במקביל לעבודה החשובה לקרב את הציבור להכיר במרכזיותו של הר המוריה, עלינו לעמול לתקן את העוונות שהביאו את חורבנו. עלינו להאהיב את התורה על ידי אהבת הבריות כולם ועל ידי הפצת התורה בכל שכבות העם.

תורה ביחד עם אחדות ישראל היא הערובה לבנין הבית ולהשכנת השכינה בתוכנו במהרה בימינו.

דודך האוהב אותך בלב ובנפש ומאחל לך ברכה והצלחה בכל פניותיך להרבצת התורה, ותזכה לכתוב עוד חיבורים רבים ומועילים.

שאול דוד בוצ'קו

הרב בניהו ברונר שליט"א

ב"ה ראש חודש אדר תשע"ח - משנכנס אדר מרבין בשמחה

לרב אלישע וולפסון שליט"א

קראתי את ספרך המקיף העוסק בהר הבית - מקום מקדשנו, ספר המקיף את הנושא הרחב בהיבטים שונים, מביא את מגוון הדעות מתוך מגמה להכריע ולבנות משנה מסודרת המאפשרת עלייה להר הבית בטהרה.

הר הבית מקום בית המקדש הוא לב האומה, וכל זמן שבני ישראל היודעים את חשיבות המקדש ומרגישים בחסרונו מדירים את רגליהם מן המקום, הדבר גורם לחולשה בכל הגוף הלאומי הישראלי.

המקדש מחבר את כל חלקי עם ישראל, אנשי הרגש ואנשי השכל. ההוד וההדר של בית המקדש ועבודת הקרבנות פיתחה את הצדדים הרגשיים של העם, ולכן המקום נקרא "בית תפילה", התפילה מבטאת את ההשתוקקות לקרבת ה' ואין מקום מתאים יותר מהמקדש המחבר שמים וארץ.

המקום הקדוש ביותר בבית המקדש היה קדש הקדשים בו היה ארון הברית ובתוכו הלוחות וספר תורה (מחלוקת תנאים אם היה בתוכו או בצידו), בית הדין הגדול ישב בלשכת הגזית שהייתה בצפון המקדש, מרכז התורה "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" היה במקום המקדש. השכל הישראלי היונק מתורתנו הקדושה התגלה במקום המקדש, ומשם יוצאת הוראה לכלל ישראל וערכים מוסריים לכלל העולם.

מציאות מושלמת זו צריכה להתגלות בקרוב כדי שעם ישראל יכיר את האידיאלים הגדולים העומדים בפניו לגאולתו וגאולת העולם כולו.

ספרך הרב אלישע, שאני מקווה שבעקבותיו רבים יעלו להר הבית בטהרה, מקרב אותנו ליעדים נשגבים אלו.

אני מברך אותך שתמשיך לעסוק בחיבור עם ישראל לליבו, תזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

מוקירך

בניהו ברונר, צפת

הרב עמוד כץ שליט"א

כח' תמוז תשע"ח

לכבוד הרב אלישע וולפסון הי"ו ר"מ בישיבת ההסדר צפת ת"ו לרגל הוצאת ספרך החשוב העוסק בסוגיית העלייה להר הבית בימינו - ימי שיבת ציון.

בתוך ימי הפקידה בהם פקד ה' את עמו ואת נחלתו עת שבים ישראל לארץ ירושתם, מתעוררת הדרישה והבקשה לשוב אל הר בית ה' ולחונן את עפרה בעלייה ובתפילה במקום הקודש, ולסלול את הדרך לבניית בית המקדש השלישי משוש כל הארץ.

התעוררות זאת של העלייה אל ההר עתה מכה גלים ומלכה אש קודש בעד ונגד, "דרישה" מחד ו"פרישה" מנגד. אלו ואלו דברי אלוקים חיים!

נמסר מהמהר"ם שפירא ראש ישיבת לובלין ע"ד חז"ל על הפסוק "את ה' אלוקיך תירא", מחלוקת ר' שמעון העמסוני ור' עקיבא, דר' שמעון כשהגיע ליראה פרש ואמר, כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אקבל שכר על הפרישה. לעומתו נקט ר' עקיבא דווקא לרבות תלמידי חכמים. ומבאר המהר"ם שפירא דיש העולים ומתגדלים בעבודת ה' ומתוך עלייתם הולכים ופורשים, הולכים ומתבודדים על מנת להתייחד עם עבודת הקודש ביישוב הדעת ללא היסח הדעת, וזוהי עמדתו של ר' שמעון העמסוני. אולם לעומתו ר' עקיבא נקט שכשהאדם זוכה להתעלות, זו העת להרבות ולהעמיד תלמידי חכמים, ודווקא ריבוי התורה ולומדיה הם הם שיבססו את היראה.

וכעין דרוש זה נראה לי לומר על שאלת העלייה להר הבית בימינו. עמדה אחת היא עמדת ה"פרישה", דורשים בחשיבות ארץ ישראל ישובה וכיבושה, אך כיון שמגיעים אל הר הבית מבקשים ליטול שכר על ה"פרישה" מתוך מורא מקדש וזהירות יתירה שלא תצא תקלה על ידי הציבור שיעלו באופן שאינו הגון ומתאים לקדושת המקום.

אומנם לעומת עמדה חשובה זו הנתמכת ונסמכת על גדולי ישראל ומורי הוראות אמת בישראל, ישנה עמדה נוספת הנוקטת שיש להמשיך את הדרישה גם כשבאים אל נקודת הקודש של הר הבית, והדרישה היא לרבות תלמידי חכמים העוסקים

בהלכות הטהרה וביאת מקדש, לא לסגת אלא לגדול, להרחיב את הידיעות בציבור הרחב בסדרי קדשים וטהרות, שלא יהיו חלקי תורה אלה מונחים בקרן זוית, אלא נלמדים הן להלכה והן למעשה. ומתוך דרישה עמוקה של תורה ע"פ מסורת הוראת ההלכה מדורי דורות בישרות, בבקיאות, בעמקות ובאחריות תצא תורה מציון ויוכשר הדור לעלות אל הקודש.

למרות שאינני נמנה על העולים להר הבית מסיבות השמורות עמי, מכל מקום אני שמח מאוד מכך שנושא זה מתברר בתוך בית המדרש וכדרכה של תורה, הללו אוסרים והללו מתירים, וכך נאה לה לתורה להיות נידונה בחירות ובכבוד.

ביחס להוראה למעשה, כל עוד לא מתכנסים תלמידי חכמים מורי הוראה יחד כיאה להלכות ציבור לדון בכובד ראש בכל הסוגיא עם הפנים והצדדים הרבים, אין לנו אלא הוראות פרטיות המחייבות את היחידים כהוראת רבותיהם.

זכה הרב אלישע שליבו בוער ומשתוקק אל כל דבר שבקדושה, לימוד תורה בשקידה, עבודת התפילה בתמימות, ומתוך תנועת הקודש הבוערת בו עלה בדרישה אל הקודש והמקדש, מתוך חיפוש אמיתי, מתוך תורה וטהרה ובמיוחד מתוך שלום - לבקש את האמת ולא לצאת למלחמה הרומסת כל מה שאינו כדעתו.

ראוי הוא המקדש לצמוח דווקא מתוך שלום ובפרט בין תלמידי חכמים שלהם ראוי להרבות שלום בעולם, ועל ירושלים והמקדש נאמר "שאלו שלום ירושלים... יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך".

יהי רצון שהספר שזכית לעמול על הוצאתו יוסיף חדותא דשמעתא בפלפולא של תורה ומתוך כך יבואו הדברים עד בירורם השלם למעשה, ובא לציון גואל.

חזק ואמץ

באהבה ובשמחה גדולה

היושב בין העם שבשדות

עמיר כץ.

שדה אליעזר.

הרב דא"ם הכהן שליט"א רב היישוב וראש ישיבת עתניאל

בס"ד אב תשע"ח

מכתב ברכה

לרב אלישע וולפסון שליט"א

שמחתי שמחה גדולה על העיסוק הרחב בסוגית העליה להר הבית מתוך ניתוח הצדדים השונים כדרכה של תורה.

מחמת חוסר הזמן לא הספקתי לעבור ביסודיות על כל הפרטים.

ביחס לעצם העיסוק בעליה.

כל יהודי מתפלל שלוש פעמים ביום ותחזנה ענינו בשוכך לציון ברחמים. וכן עוד הרבה תפילות בענין החזרת השכינה במלא יפעתה לציון.

בגמ' במסכת שבת (ל"א, ע"א) מובא: "אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר? ואפילו הכי: אי יראת ה' היא אוצרו - אין, אי לא - לא". בחידושים המיוחסים לר"ן מוסיף בביאור צפית לישועה: "בימך".

בצפיה לישועה ישנם כמה מרכיבים:

- א. לימוד הלכות הקודש והמקדש בעיון להלכה ולמעשה כפי שעורר מרן החפץ חיים את כל גדולי ישראל לעסוק בעניני קדשים.
- ב. הבנה שענינו של המקדש אינו רק עבודת הקרבנות אלא מציאות רוחנית שלמה שיש לה כמה בחינות:

1. עיקר החורבן הוא חורבן התורה כפי שהגמ' קובעת במסכת חגיגה (דף ה' ע"ב):
"כיוון שגלו ישראל אין לך ביטול תורה גדול מזה". בנין המקדש הינו גאולת
התורה, כאשר התורה תחיה במלא יפעתה, כאשר סנהדרין של כלל ישראל יושבים
בלשכת הגזית ומשם יוצאת הוראה לישראל.

2. המקדש מהווה את המרכז של התפילות של האנושות כולה כפי שמתארים הנביאים.
3. המקדש מהווה את מקור החיים של היקום כולו, ועל ידי התפילות המתרכזות
במקדש תהיה מציאות של שותפות, האדם, עם ישראל והאנושות בחידוש
הבריאה בכל יום.

ג. תנאי לבנית המקדש היא מציאות של אחדות בעם ישראל, ולכן חובה עלינו
להתכונן ולהכשיר את הלבבות של עם ישראל כולו לדרישת ציון.
ד. לימוד כל התורה מתוך תפיסה של התורה כמקור החיים - תורת הגאולה.

העליה להר הבית, כאשר היא נעשית על פי כל דקדוקי ההלכה, מתוך כיסופים לאופק
הרוחני של שלמות האנושות מתמזגת עם תפילות דוד המלך, אע"פ שהיה בסכנת חיים
מפני חרב שאול בביריחתו מחרב שאול עסק עם שמואל למצוא מקום לבית הבחירה
מן התורה כפי שמתואר בגמ' בזבחים (נ"ד, ע"ב).

העליה להר הבית אסור שתהיה על ידי בטויי כח כפי שהנביא זכריה (פ"ד) לימד
אותנו: "לא בחיל ולא בכח פי אם פרוחי אָמַר ה' צֶבֶךָ-אֹת". וכפי שלימד אותנו הרמב"ן
בפרושו לתורה: "והשלישי קרא רחובות, הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא
יעשה בלא ריב ומצה, והאל ירחיב את גבולנו, כמו שנאמר (דברים יט ח) ואם ירחיב
ה' אלקיך את גבולך כאשר דבר וגו' שהוא לעתיד. וכתב בבית השלישי (יחזקאל מא
ז) ורחבה ונסכה למעלה למעלה, ופרינו בארץ, שכל העמים יעבדוהו שכם אחד".

בברכת כהן באהבה

הכוסף ומצפה לבנין הבית השלישי שיבנה בסוד הראשית הנעלם

רא"ם הכהן

הרב איל יעקובוביץ שליט"א ראש ישיבת ההסדר צפת*

קראתי ולמדתי בנפה אחר נפה את דברי האיגרת הזאת, ומצאתי את כולם כסולת נקייה דבר דבור על אופניו דברי חכמים כדרבנות במסמרות נטועים וניכרים דברי אמת.

מתוך הכרות רבת השנים ב"ה עם הרב אלישע וולפסון מחשובי חובשי ספסלי בית מדרשנו, הנני להעיד עליו כבי תרי שהוא תלמיד חכם אמיתי שייף עייל ושייף נפיק נאה דורש ונאה מקיים חיכו ממתקים וכולו מחמדים כפשוטו ממש.

אני חייב לציין שרק מקריאת ולימוד החוברת הזו כבר עולה ובא אלינו ניחוח גאולה פשוטה ישרה מאירה קדושה ומלבבת. הגם אמנם שלא ראיתי אינה ראייה, אני הקטן טרם ראיתי חיבור מקיף שכזה בנושא דרישת ה' במקום קדשו.

על כן באתי לסמוך ידי, על אף שאינני ראוי לכך, על החיבור והמחבר ולומר - תורת אמת הייתה בפיהו מעיין גנים באר מים חיים.

קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהי יעקב ולא נבוש ולא ניכלם ולא נחשה עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער.

יבורכו כל התומכים בהפצת האור הזה בכל בית ישראל

אוהב ומעריך
איל יעקובוביץ

* הסכמת הרב נתנה לחוברת "לשכנו תדרשו" וקבלנו את הסכמתו להביאה בספר זה.

הרב דניאל דוב בערל הכהן סטבסקי שליט"א

ב' אייר התשע"ה שבת הארץ לה'*

לכבוד ר' אלישע וולפסון היקר יחי'

ראה ראיתי מאמרך בנושא הר הבית וקיום מצוות "לשכנו תדרשו ובאת שמה", ושמח לבי בקרבי.

מצאתי כי הולכת קולמוסך בדרך ישראל סבא בהבאת השאלות בכבוד רב עם כל המקורות לכאן ולכאן, וזה גופא פועל סיעתא דשמייא וגילוי שכינה בעיון ההלכתי. וכידוע ש"הלכה כענוותנים שהיו מקדימים דברי חבריהם לדבריהם".

מעבר למסקנות המאמר הנכונות והמתבקשות מאליהן בבהירות, עצם הדיון ההלכתי התורני בלא רבב של אידיאולוגיא ודעות אנושיות אישיות - הוא כבר רווח נקי לתורה"ק ולקיומה, שכן במצוות חמורות מדאורייתא עסקינן.

ישר חיליך לאורייתא, ויהי רצון שנזכה לחבר את כל פרט וכלל מישראל לבית ה' ולעובדו שם כרצונו בטהרה בכל קרבנותיו המקרבים את הבריאה כולה להבורא יתברך ברחמים בעידנא דידן אכי"ר.

המצפה למלכות ה' גלויה על הכל ברחמים

ידידכם

דב"ר הכהן סטבסקי

* הסכמת הרב נתנה לחוברת "לשכנו תדרשו" וקבלנו את הסכמתו להביאה בספר זה.